

Διὸς τοιχῦτα λοιπὸν μέγιστα καὶ αἰόνια συμφέροντα, ποίους κάπους, ἢ ποῖα ἀναλώματα πρέπει ποτὲ νὰ συλλογίζωνται καὶ δημοσίᾳ αἱ πόλεις, καὶ κατ' ἴδιαν οἱ γονεῖς, καὶ πᾶς αἰσθητικὸς ἄνθρωπος; Εμπορεῖ τάχα νὰ εἴσισθῇ ἢ ἐκ τῆς ἀμελείας καὶ ἀδιαφορίας τῶν τοιούτων συμφερόντων ἀπάνθρωπος ἡδονὴ μὲ τὰς ζημίας καὶ δυσυχίας, ὅσαι καθ' ἡμέραν προέρχονται ἀπὸ τὴν ἀμάθειαν καὶ κακοήθειαν; ἢ νὰ συγκριθῶσιν οἱ κόποι καὶ τὰ ἀναλώματα τὰ ὑπὲρ τοῦ φωπισμοῦ καὶ τῆς ὁρθῆς ἡθικῆς μὲ τὴν ἐντεῦθεν δόξαν, μὲ τὴν κοινὴν καὶ μερικὴν εὐτυχίαν, καὶ συντόμως, μ' ὅλα τὰ λογικὰ καὶ ἡθικὰ ἀγαθὰ, ὅσα ἀκολουθοῦν φυσικὰ καὶ ἀπαρανιάτως τὴν Παιδείαν καὶ Ἀρετὴν;

Εὐγενέστατοι ἄρχοντες, καὶ ἐπίτροποι, καὶ ἔφοροι τῆς δημοσίου ταύτης Σχολῆς, καὶ πάντες ἀξιοσέβαστοι συμπολιται, φαίνονται ἡδη τῶν φιλανθρώπων φροντίδων καὶ ἀναλωμάτων τας οἱ καρποί. Καὶ ἐγὼ δύναμαι πλέον μὲ τὸ θάρρος τῆς ἀληθείας, καὶ μὲ τὴν γαρὸν, τὴν ὁποίαν ἡ αἰσθησις τῶν τοιούτων καλῶν πρέπει νὰ προξενῇ εἰς ἔκαστον ἄνθρωπον, καὶ μάλιστα ὄμογενῃ, δύναμαι πλέον καὶ νὰ κηρύξτω καὶ νὰ δείγνω τοὺς καρποὺς τούτους, ὅχι ποτὲ ἐγκαυχώμενος, ἀλλὰ δοξάζων τὸν Θεὸν τὸν δοτῆρα παντὸς ἀγαθοῦ εἰς τοὺς ἀξίως αἰτοῦντας, καὶ ἐνθαρρύνων, ὅχι πλέον διὰ λόγων, ἀλλὰ διὰ πραγμάτων, τοὺς φιλανθρώπους μιμητὰς τῆς θείας ἀγαθότητος. Πολλοὶ μαθηταὶ καὶ ὄμογενεῖς καὶ συμπατριῶται ἔλαβαν ἡδη παιδείαν ἀξίαν διδασκαλικοῦ βαθμοῦ, καὶ πρὶν ἀκόμη διατρέξωσι τὸ προκείμενον σάδιον

τῆς φιλομαθείας των. Πολλοὶ διὸ περισάσεις οἰκια-
κάς των, ἡ πόθον τῆς εἰς Εύρωπην ἀποδημίας, ἀναγω-
ρήσαντες ἐντεῦθεν μετὰ δύο ἢ τρεῖς χρόνους ἐπιμελοῦς
μαθητείας, ἐπαινοῦνται καὶ ἀπὸ οἰκείους καὶ ἀπὸ ξένους
διὸ τὸ θύος καὶ τὴν παιδείαν των, κατὰ τὰς μαρτυρίας
πολλῶν φιλοκάλων περιέργων. Πάμπολλοι δὲ καὶ ἐκ
τῶν ἄλλων μαθητῶν ἐκάστης τάξεως, κατὰ τὰς φαινο-
μένας προσδοκίας των, δίδουν λαμπρὰς ἐλπίδας περὶ τοῦ
μέλλοντος· καὶ ὅσον ἐκ μέρους τῆς διδασκαλικῆς ἐπιμε-
λείας, κανεὶς, ταλιμῷ εἰπεῖν, δὲν θελει μένειν εἰς τὸ
σάδιον τοῦτο σερημένος τῶν σεφάνων τῆς παιδείας,
ἀν εἴχειν συμβούθην καὶ τὴν οὐκισκὴν ἀνατροφὴν,
καὶ τὰ κοινὰ παιδαγωγεῖα. Κατὰ δυσυχίαν δύως αἱ
πρώτισαι αὗται βάσεις εἶναι ἀκόμη ἀναξίως παρημελη-
μέναι, ἐνῷ θήτον εὔκολον νὰ γίνωνται ἐξ ἀρχῆς σερεῖ,
χωρὶς ὑπερον μὲν μετωπισθεῖνται μὲ τύρους κόπους καὶ
πολλάκις ἀποτυχίαν, ἀν θέλειν ἔκαστος νὰ ἐπιβάλῃ
τὸν λίθον τῆς πατρικῆς προνοίας του. Πλὴν δὲν ἀμφι-
εάλλω ὅτι καὶ αὕτη ἡ ἀτέλεια θέλει διορθωθῆν ἀπὸ τὴν
εἰς τὰς φιλοκάλους καρδίας σας ἐμπνευσιν τοῦ Πατρὸς
τῶν φώτων, ἐξ οὗ πᾶν δώρημα τέλειον.

Μαθηταὶ, τὸ σάδιον τῶν πολυτίμων ἀγώνων σας
ἀνοίγεται σήμερον μὲ τὴν εὐγενῆ συνέλευσιν τῶν ἀρχόν-
των καὶ εὐπατριδῶν. Φαντασθῆτε ἔκαστος τὴν ὥραν
ταύτην παρευρισκομένους καὶ τοὺς γονεῖς, καὶ τοὺς
συγγενεῖς, καὶ τοὺς συμπατριώτας σας. Δέν σας προ-
τρέπω ἐγὼ, ἀλλ' εἴμαι ὄργανον ἐκείνων, καὶ δι' ἐμοῦ
ἐκείνοις σᾶς εὔχονται, καὶ σᾶς ἐνθαρρύνουν πρὸς τὴν

ἀπὸ τοῦ Γένους εὐγνωμοσύνη. Κοινὰ εἰ παρὰ Θεοῦ
ἀμοιβαί. Ποτὲ λοιπὸν τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας τὰ
νέφη ἃς μὴν ἀποκρύψωσιν ἀπὸ τοὺς ὄφθαλμούς μας τὸ
ἔνδοξον ἔκεινο τέλος, ἀλλ' ἔχοντες ἀντιλήπτορα τὸν
Κύριον τόμῶν, τὸν ἀρχιδιδάσκαλον πάσης ἀληθείας, ἃς
επεύδωμεν εἰς αὐτὸ μὲ εὐσεβεῖς καὶ γενναῖον φρόνημα.

2

ΟΜΙΛΙΑ

ΕΙΣ

ΤΗΝ ΑΝΟΙΞΙΝ

ΤΗΣ ΕΝ ΧΙΩ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΣΧΟΛΗΣ

τὴν 1. Σεπτεμβρίου 1819

παρὰ

ΝΕΟΦΥΤΟΥ ΒΑΜΒΑ.

να

ΕΝ ΧΙΩ

ΕΝ Τῇ ΤΥΠΟΓΡΑΦÍᾳ Τῆς ΣΧΟΛῆς

παρὰ Ι. Δ. Γ. Βαύροφφέρου τυπογράφου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ
ΑΘΗΝΩΝ

ΜΑΣΙΣΤΑ
ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ
ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ἐκ τοῦ τιμωτάτου καὶ φιλτάτου προγυμναστος λαβούσα τὸ
ὄνομα. Διὸ τοῦτο καὶ ὅλα τὰ δημόσια ἀξιώματα τῶν
ἀληθινῶν πατρίδων ἔλαβαν τὰς πλέον εὐγενεῖς καὶ ἀγα-
θοπρεπεῖς ὄνομασίας, Βουλευταὶ, Ἔφοροι, Νομοθέται,
καὶ ἄλλα τοιαῦτα, προνοίχες, δικαιοσύνης καὶ ἀγαθοποιίας
ἔμφαντικά. Ἀλλ' ὅταν τις βλέπῃ συνελεύσεις Εὔπατριδῶν
γινομένας ὑπὲρ τῆς πηγῆς παντὸς κοινοῦ καὶ ἴδιου συμ-
φέροντος, ὑπὲρ τοῦ φωτισμοῦ καὶ τῆς ἡθικῆς μορφώσεως
τοσούτων προετοιμαζομένων γενεῶν, μᾶλλον δὲ, ὀλοκλήρου
ἴθνους, ἐδῶ κατ' ἔξαίρετον ὑψύνεται ὁ νοῦς τοῦ θεατοῦ,
καὶ μεγαλύνεται εἰς αὐτὸν ἡ ἴδεα τῆς ἀνθρωπότητος.
Ποῦ ἀλλοῦ βέβαια ἐμπορεῖ τις νὰ γνωρίσῃ τῷόντι μέγαν
τὸν ἀνθρωπὸν, παρὰ εἰς τὰς ἐνεργείας τῆς λογικῆς του
ψυχῆς, καὶ εἰς τὰς γενναιίας καὶ κοινωφελεῖς προκειμένων;
Ταῦτα τὸν παρασένουν Εἰκόνα Θεοῦ· καὶ διὰ τούτων ἐμ-
πορεῖ νὰ φθάσῃ προγυμνατικῶς εἰς τὴν ὑπερτάτην ταύτην
ἀξίαν· λέγω Προγυμνατικῶς, διότι ἡ ἀπειρος Σοφία καὶ
Ἀγαθότης τοῦ Θεοῦ, διὸ νὰ κατασήσῃ τὸν ἀνθρωπὸν
ἀξίον τῶν παρόντων καὶ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν κατὰ
τοὺς αἰωνίους νόμους τῆς δικαιοσύνης της, ἐδωκεν εἰς
αὐτὸν δυνάμεις καὶ θέλησιν, ἀλλ' ὅχι ἀνάγκην. Ἐκ τοῦ
τρόπου λοιπὸν τῆς χρήσεως τῶν νοητικῶν καὶ ἡθικῶν
δυνάμεων τοῦ ἀνθρώπου κρέμαται ἡ παρούσα καὶ μέλλου-
σα εὔτυχία του. Φώτισε τὸν νοῦν του. Διεύθυνε πρὸς τὴν
ἀληθινὴν ἀρετὴν τὰ λεγόμενα πάθη του· καὶ θέλεις τὸν
κατασήσειν ἀξίον λάτρην τοῦ Θεοῦ, καλὸν πολίτην, πιστὸν
ὑπήκοον, καλὸν υἱὸν, καλὸν πατέρα, εὐτυχῆ κάτοικον
τῆς γῆς, καὶ μακάριον κληρονόμον τοῦ οὐρανοῦ.

— 7 —

ἀνάβασιν τῆς Σοφίας καὶ Ἀρετῆς, δόπου σᾶς προσμένει
ἡ ἀληθὴς δόξα καὶ εὐτυχία. Δὲν βλέπετε καὶ πόσοι
ἄνδρες ἐπίσημοι ἔρχονται κατὰ καιρὸν νὰ ἴδωσι τοὺς
ἀγῶνας καὶ τὰς προσόδους σας; Εἰς τοὺς φιλανθρώπους
τούτους παρατηρητὰς ἡ ἀγωνιζούμενη νεότης σας διὰ τὴν
Σοφίαν καὶ Ἀρετὴν εἶναι τὸ πλέον μεγαλοπρεπὲς ἀπὸ οὐλα-
τὰ θεάματα τοῦ Κόσμου. Μὴ καταφρονήσετε ποτὲ τὸ
ὑπέρτιμον ἄξιωμα τῆς ἀνθρωπότητός σας. Μὴν ύπο-
φέρετε νὰ κατασθεσθῆ ἀφεγγῆς ὁ θεῖος οὗτος σπινθήρ
τῆς φιλομαθείας σας. Όσας ταλαιπωρίας καὶ ἀν δοκε-
μάσετε, ὅσους ἴδρωτας καὶ ἀν χύσετε, μία μόνη συγ-
μὴ τῆς λογικῆς ἐκείνης εὐδαιμονίας θέλει τοὺς ἀντα-
μείψειν.

Ἄδελφοί συνδιδάσκαλοι, ἡ εὐγενὴς ὅμιλλα τῆς ἐπε-
μελείας σας δὲν μὲ δίδει λόγον προτροπῆς, ἀλλὰ μάλλον
ἐπαίνων. Πάντοτε ὅμως εἶναι ἐνθύμημα ἄξιον τοῦ ὑψη-
λοῦ ἐπαγγέλματός μας, νὰ συλλογιζόμεθα πόσων γε-
νεῶν καὶ ὀλοκλήρων πόλεων εὐτυχία καὶ δόξα κρέμαται
ἀπὸ τὴν ὅποιαν ἐνεπιεγύθημεν τῶν νέων τούτων διδα-
σκαλίαν. Ή σοφία καὶ ἀρετὴ τῶν πολιτῶν κατασένουν
εὐτυχεῖς καὶ ἐνδόξους τὰς πόλεις· ταύτης δὲ τῆς σοφίας
καὶ ἀρετῆς οἱ πλέον ἔγκριτοι ὄδηγοί εἶναι οἱ διδάσκα-
λοι. Ή ἀληθεια αὕτη πρέπει νὰ μᾶς ἦναι μέτρον καὶ τῆς
ἀξίας καὶ τοῦ βάρους τοῦ ἐπαγγέλματος. Άδελφοί συνερ-
γάται, καθεὶς ἐξ ἡμῶν ἔχει ἴδιαιτέρους ἀγῶνας· ὅλοι
ὅμως ἀποτείνονται εἰς τὸ αὐτὸ τέλος, καὶ ἐκεῖ ἐνοῦν-
ται εἰς μίαν κοινὴν ἑτίαν φωτὸς, τὸ ὅποιον ἀντανα-
κλᾶται ἐξ ἕσου εἰς ἔκαστον. Κοινὴ ἡ χαρὰ. Κοινὴ ἡ

Εύσεβεια εἰς θεὸν, ἀγάπη πρὸς τὸν πλησίον, καὶ αἰσθητικὴς ὁρÙη τοῦ ἀληθινοῦ συμφέροντος, πρέπει πάντοτε νὰ γίναι τὰ παρακινοῦντα ἔκαστον αἵτια νὰ ελθῃ εἰς τὴν φιλάνθρωπον ταύτην· συνέλευσιν· ἦ, καὶ ἐὰν ἀπλῆ μόνη περιέργεια φέρῃ τινὰ εἰς τὴν θέσιν ταύτην, εὐθὺς πρέπει νὰ ἀναβέψειν εἰς τὴν καρδίαν του τὰ αἰσθήματα ταῦτα. Άλλον σκοπὸν δὲν βλέπει, παρὰ τὸν φωτισμὸν τοῦ νοὸς, καὶ τὴν ἡθικὴν μόρφωσιν τῆς καρδίας, τὰ ὅποια εἶναι ὄδηγοι τῆς εἰς θεὸν εὔσεβείας, σωτῆρες τῶν δυσυχούντων ἀνθρώπων, καὶ ἀσφαλεῖς προσάται τῶν εὐτυχούντων. Μεγίστη γαρὰ βέβαια, ὅταν τις ὀκουῇ συνελεύσεις Εὔπολιδῶν γινομέναις περὶ τῶν κοινῶν συμφερόντων· διότι τοῦτο θέλει νὰ εἴπῃ Πατρὶς, ὅμονοια συμπολιτῶν ὑπὲρ τῆς κοινῆς ὀφελείας καὶ ἀσφαλείας· σύμπνοια ὑπὲρ τῆς δικαιοσύνης καὶ ἀληθείας. Διὸ τοῦτο καὶ λέγεται Πατρὶς,

